

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Metsätalouden koulutusohjelma
Sampo Juhajoki

Opinnäytetyö

HÄMEEN 4H-PIIRIN ALUEEN 4H-YHDISTYSTEN METSÄ- JA LUONTO- TOIMINNAN NYKYTILA JA KEHITTÄMINEN

Työn ohjaaja
Työn teettäjä
Tampere 4/2009

Arto Kettunen
Hämeen 4H-piiri ry., ohjaaja FM Päivi Kiviranta

Tekijä	Juhajoki, Sampo
Opinnäytetyö	Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnan nykytila ja kehittäminen
Sivumäärä	36 sivua + 7 liitesivua
Valmistumisaika	4/2009
Työn ohjaaja	Arto Kettunen
Työn tilaaja	Hämeen 4H-piiri ry., ohjaaja FM Päivi Kiviranta

TIIVISTELMÄ

Työn tavoitteena oli kartoittaa Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistysten tämänhetkistä ja tulevaa metsä- ja luontotoimintaa. Tarkoituksena oli pyrkiä saamaan tietoa miten 4H-piiri on onnistunut 4H-yhdistysten toiminnan tukemisessa ja mihin suuntaan 4H-yhdistysten toiminta on suuntautumassa metsä- ja luontotoiminnan osalta tulevaisuudessa. Lähtökohtana tutkimuksen toteuttamiselle toimi osaltaan Hämeen 4H-piirin entisen metsävastaavan siirtyminen muihin tehtäviin ja uuden henkilön rekrytointi. Tutkimus tullee toimimaan hyvänä pohjana tulevalle metsä- ja luontotoiminnan kehitykselle.

Tutkimuksen menetelmänä toimi kirjekysely, jota syvennettiin ryhmätyöllä. Tutkimuksen kohderyhmänä oli 19 Hämeen 4H-piirin paikallista toiminnanjohtajaa. Kirjekysely sisälsi tämänhetkistä sekä tulevaa metsä- ja luontotoimintaa koskevat osiot. Tuplatiimi tekniikalla toteutettu ryhmätyö pohjautui kysymykseen 4H-yhdistysten tulevaisuuden toiminnasta.

Tutkimuksen tuloksena saatiin tärkeää tietoa 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnan tarpeista, toiveista ja tavoitteista. Tutkimuksen tulos viittaa positiiviseen kehitykseen Hämeen 4H-piirin alueen metsä- ja luontotoiminnassa. Kaikki alueen 4H-yhdistykset haluavat kehittää ja laajentaa toimintaansa. Lisäksi maakunnallisen metsävastaavan toimi nähdään hyvin tärkeänä 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoimintaa tukevana resurssina.

Tutkimuksen tavoitteet tullevat täytetyiksi, mikäli ne saadaan heijastumaan käytännön toimintaan. Tuloksien avulla toiminnan kehittäminen ja yhdistysten toiminnan tukeminen selkiytyy. Samalla saatiin konkreettinen työkalu 4H-piirin metsävastaavan työhön.

Writer	Juhajoki, Sampo
Thesis	Present state and development of forest and nature activity in Häme 4H District
Pages	36 pages + 7 appendices
Graduation time	4/2009
Supervisor	Arto Kettunen
Work provided for	Hämeen 4H-piiri ry., Supervisor FM Päivi Kiviranta

ABSTRACT

The aim of this thesis was to chart out 4H Associations of the Häme 4H District present and future forest and nature activity. Purpose was to aim at getting information how well Häme 4H District has succeed supporting 4H Associations activity and in which direction is the forest and nature activity going in future. One basis of this research realization was the Districts former employee of forest and nature activity proceeding to another job and the recruitment of new person to continue the work. The research will be great baseline for the upcoming development.

Method of the research was letter enquiry which was deepened with team work. The letter enquiry included two parts; today's forest and nature activity and futures forest and nature activity. Team work based on question about the futures forest and nature activity. Target group of the research was 19 Häme 4H Districts local executive managers.

As a result of the research we got a lot of useful knowledge of needs, wishes and targets of the 4H Associations. The result indicates positive development in forest and nature activity in Häme 4H District. All of the Districts local executive managers want to develop and expand activity. The employee which manages county's forest and nature activity is seen as a very important resource for 4H Associations.

All the goals will be fulfilled as we get the results reflect in practise. By the results of the research development of the activity and supporting of the 4H Associations will simplify. Research created a new concretical tool for the forest and nature activity.

ALKUSANAT

Tutustuin 4H-toimintaan toimiessani Hämeen 4H-piirissä metsäharjoittelijana kesällä 2008. Opintoihini sisältyvän projektin toteutin myös kyseisenä kesänä Hämeen 4H-piirille. Yhteistyö sai jatkoa opinnäytetyön muodossa, kun syksyllä 2008 aloimme yhdessä 4H-piirin johtajan ja silloisen metsävastaavan kanssa pohtia tulevan opinnäytetyöni sisältöä. Opinnäytetyöni lopullinen aihe syntyi aidosta tarpeesta arvioida metsä- ja luontotoimintaa Hämeen 4H-piirin alueella. Toimiessani nykyisenä metsävastaavana Hämeen 4H-piirissä tiedän yhteistyömme kantaneen hedelmää.

Haluan kiittää opinnäytetyön luomisprosessin aikana saadusta avusta ja ohjauksesta Hämeen 4H-piirin johtajaa Päivi Kivirantaa sekä opinnäytetyön ohjaajaa Arto Kettusta. Lisäksi haluan kiittää Hämeen 4H-piirin entistä metsävastaavaa, Hanna Virtasta o.s. Hurme, opinnäytetyöni alkuvaiheen yhteistyöstä sekä toiminnanjohtajia heidän antamastaan panoksesta opinnäytetyöni onnistumiseksi.

Tampereella huhtikuussa 2009

Sampo Juhajoki

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 4H-JÄRJESTÖ	8
2.1 Toiminta-ajatus ja arvot.....	8
2.2 Organisaatio	8
2.3 Hämeen 4H-piiri.....	9
3 4H:N METSÄ- JA LUONTOTOIMINTA	11
3.1 Metsäsertifiointi	11
3.2 Suomen 4H-liiton metsä- ja luontotoiminnot	12
3.2.1 4H-liiton toimintamalleja metsä- ja luontotoimintaan.....	12
3.2.2 4H-liiton tulevaisuuden suuntaviivat metsä- ja luontotoiminnassa.....	13
3.3 Hämeen 4H-piirin metsä- ja luontotoiminnot	14
4 TUTKIMUSMENETELMÄT.....	15
4.1 Tutkimuksen taustaa	15
4.2 Kyselyn toteuttaminen.....	15
4.3 Ryhmätyö	17
4.3.1 Tuplatiimimenetelmä	17
4.3.2 Ryhmätyön toteuttaminen.....	18
4.5 Vastausten analysointi	18
5 TULOKSET	19
5.1 Kysely 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille	19
5.1.1 Metsä- ja luontotoiminnan nykytilan kartoitus	19
5.1.1.1 Nykyisen metsä- ja luontotoiminnan taso	19
5.1.1.2 4H-piirin tarjoamien resurssien käyttö.....	20
5.1.1.3 4H-liiton tarjoamien resurssien käyttö	21
5.1.1.4 Hämeen 4H-piirin metsävastaavan tuen määrä	22
5.1.1.5 Hämeen 4H-piirin metsävastaavan tuen laatu.....	23

5.1.2 Metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuuden visiointi	24
5.1.2.1 Metsä- ja luontotapahtumat 2009	24
5.1.2.2 Kehityssuuntia metsä- ja luontotoiminnassa.....	24
5.1.2.3 4H-piirin tarjoamat resurssit tulevaisuudessa.....	28
5.1.2.4 Metsä- ja luontotoiminnan kehittyminen.....	29
5.1.2.5 Ajatuksia metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuudesta.....	30
5.2 Ryhmätyö	30
6 TULOSTEN TARKASTELU	32
6.1 Virhelähteet	32
6.2 Päätelmät	33
LÄHTEET	36
LIITTEET.....	37
Liite 1: Kysely Hämeen 4H-toiminnanjohtajille	37
Liite 2: Saatekirje	40
Liite 3: Vastauspyyntö	41
Liite 4: Ryhmätyön alustus sekä prosessikuvaus	42

1 JOHDANTO

Metsä- ja luontotoiminta on ollut pitkään vahvaa Hämeen 4H-piirissä. Metsä- ja luontotoimintaan on panostettu ja aihealuetta pidetään tärkeänä. Tulevaisuuden toiminnalle haluttiin luoda vakaata pohjaa, joten tutkimus piirin alueen 4H-yhdistysten tulevaisuuden toiminnasta nähtiin tärkeänä työkaluna päämäärään pääsemiseksi.

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa Hämeen 4H-piirin 4H-yhdistysten tämänhetkistä ja tulevaa metsä- ja luontotoimintaa. Tavoitteena oli saada tietoa siitä, kuinka hyvin Hämeen 4H-piiri oli tukenut paikallisten yhdistysten toimintaa ja minkälaista tukea yhdistykset tulisivat tulevaisuudessa tarvitsemaan. 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnasta oli olemassa jo kvantitatiivista arkistoitua tietoa, mutta kvalitatiivinen tieto puuttui lähes täysin. Siksi haluttiin selvittää, mihin suuntaan 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminta oli kehittymässä.

Tutkimus päätettiin toteuttaa kirjekyselyllä ja siihen liittyvällä ryhmätyöllä. Kyselyyn muotoiltiin kaksi osaa: metsä- ja luontotoiminnan nykytilan kartoitus ja metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuuden visiointi. Ryhmätyö liittyi tulevaisuusosion viimeiseen otsikkoon, joka oli ajatuksia oman yhdistyksesi metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuudesta (visioita, toiveita, tavoitteita). Tutkimus toteutettiin kaikille 19 Hämeen 4H-piirin yhdistysten toiminnanjohtajalle.

2 4H-JÄRJESTÖ

2.1 Toiminta-ajatus ja arvot

4H on kansalaisjärjestö, jonka tehtävänä on tukea monipuolisesti lasten ja nuorten kehitystä ja kasvamista. Tavoitteena on pyrkiä edistämään nuorten omatoimisuutta ja arjen taitoja, yrittäjyyttä ja työelämävalmiuksia, yhteistyötaitoja, kansainvälisyyttä sekä luonnon ja ympäristön kunnioittamista. (4H-nuorisotyö 2010, 2.)

Järjestön nimestä löytyvät neljä H-kirjainta kuvaavat järjestön sisäisiä ja ulkoisia arvoja.

HEAD	HARKINTA
HANDS	HARJAANNUS
HEART	HYVYYS
HEALTH	HYVINVOINTI

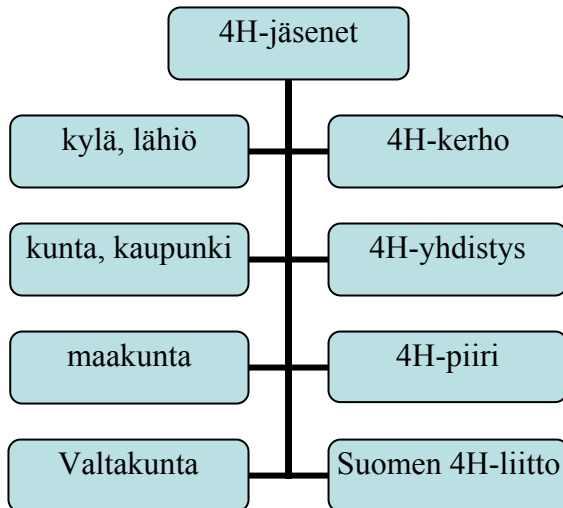
Neljän H:n lisäksi tärkeitä jokapäiväisessä nuorisotyössä toteutettavia arvoja ovat rehellisyys ja oikeudenmukaisuus, yritteliäisyys ja ahkeruus, yhteistyö sekä välittäminen ja suvaitsevaisuus (4H-nuorisotyö 2010, 2).

4H-järjestön toiminta perustuu luonnon ja ympäristön arvostukseen sekä kestävän kehityksen tukemiseen. Suomen 4H-liitolla on ollut vuodesta 2007 oma ympäristöohjelma. (4H-järjestön ympäristöohjelma, 3.)

2.2 Organisaatio

4H-järjestö koostuu yli 250 paikallisesta yhdistyksestä, joilla on yhteensä noin 84 000 jäsentä. Jäsenistä nuorisojäseniä on noin 72 000 ja aikuisjäseniä noin 12 000. Yhdistyksissä tehtävää nuorisotyötä tukevat maakunnallisesti 4H-piirit, joita on 14 kappaletta ja valtakunnallisesti Suomen 4H-liitto. (Suomen 4H-liitto vuosikertomus 2007, 8-15.) Ruotsinkielistä 4H-toimintaa Suomessa tarjoaa Finlands svenska 4H, jolla on noin 5 000 jäsentä (Hämeen 4H-piiri).

Kokonaisuudessaan 4H-järjestö työllistää vakituisesti noin 400 toimihenkilöä. Projektihenkilöstöä ja työllisyysvaroin palkattuja on noin 1 500. Vuosittain 4H työllistää myös noin 7 300 alle 29-vuotiasta nuorta (Suomen 4H-liitto).

Kuvio 1 4H-järjestö

2.3 Hämeen 4H-piiri

Vuonna 2009 Hämeen 4H-piirin toimialue koostuu yhteensä 26 kunnasta ja näiden alueella toimivista 22 paikallisesta yhdistyksestä (Kuvio 2). Jäseniä Hämeen piirin alueella on noin 7 000, joista nuorisojäseniä noin 6 200 ja aikuisjäseniä noin 800. Hämeen 4H-piirissä työskentelee kolme vakituista toimihenkilöä: johtaja, koulutuspäällikkö sekä kirjanpitäjä. Piirissä työskentelee myös määräaikainen metsävastaava. Piirin hallituksen puheenjohtajana toimii kansanedustaja Marja Tiura. (Hämeen 4H-piiri.)

Hämeen 4H-piiriin kuuluu 22 paikallista 4H-yhdistystä, ja ne ovat Humppila, Hämeenkyrö, Hämeenlinna, Jokioinen-Ypäjä, Juupajoki, Kangasalan seutu, Kuhmoinen, Kylmäkoski, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Padasjoki, Pirkkala-Lempäälä, Pälkäne, Ruovesi, Tammela, Teisko-Tampere, Tuulos, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti-Tottijärvi, Virrat ja Ylöjärvi (Hämeen 4H-piiri).

Kuvio 2 Hämeen 4H-piirin toimialue 1.1.2009 alkaen

3 4H:N METSÄ- JA LUONTOTOIMINTA

3.1 Metsäsertifiointi

Metsäsertifiointilla pyritään varmistamaan, että metsiä kasvatetaan kestävän metsätalouden periaatteiden mukaisesti. Kestävän metsätalouden periaatteita ovat ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Metsäsertifiointin tavoitteena on edistää kokonaisvaltaisesti kestävään kehitykseen perustuvaa metsätaloutta. Sertifiointi perustuu tiettyihin metsänhoidolle asetettuihin vaatimuksiin, kriteereihin, joiden toteutumista valvoo ulkopuolinen taho. Yksi sertifiointin tärkeimmistä vaatimuksista on luotettavuus. (PEFC suomi)

Suomessa metsäsertifiointia on toteutettu vuodesta 1999 alkaen, jolloin ensimmäiset kriteerit hyvästä metsänhoidosta tulivat voimaan. Kriteerejä tarkistetaan viiden vuoden välein. Ensimmäisen kerran sertifiointin kriteerejä tarkistettiin vuosina 2002–2003. Uudet kriteerit tulivat voimaan vuoden 2005 alusta. Kehittämistyön tuloksena kriteerejä tarkennettiin ja selkeytettiin. Osa vanhoista kriteereistä poistettiin ja tilalle tuli myös uusia. Yksi uusista kriteereistä on kriteeri numero 26: lasten ja nuorten metsäosaamista lisätään. (PEFC suomi)

Kriteerin numero 26 toteuttamiseksi jokaisella metsäkeskusalueella tulee olla toimenpideohjelma lasten ja nuorten metsäosaamisen lisäämiseksi. Häme-Uusimaan ja Pirkanmaan metsäkeskusten alueilla toimenpideohjelman laatiminen aloitettiin pilottina vuonna 2004 ja saatiin päätökseen vuonna 2006. Kriteeri on luonut uudenlaista pohjaa 4H:n metsä- ja luontotoimintaan sekä Metsissä mahdollisuus -mallin mukaiseen nuoriso- ja kouluyhteistyöhön. (Hämeen 4H-piiri)

3.2 Suomen 4H-liiton metsä- ja luontotoiminnot

4H-järjestön metsä- ja luontotoiminnan tarkoituksena on lisätä lasten ja nuorten metsä- ja luontotietoutta sekä tarjota harrastus- ja työmahdollisuuksia. Tavoitteena on luoda lapsille ja nuorille monipuolinen kuva sekä metsäluonnosta että metsätaloudesta. (Herttuainen, Junnila, Lappalainen, Puustinen & Ruuska 2002, 3)

3.2.1 4H-liiton toimintamalleja metsä- ja luontotoimintaan

Suomen 4H-liiton tarjoamia toimintamalleja metsä- ja luontotoimintaan ovat 4H-teemakerho, TOP-tehtäväpankki, luontopolku- ja metsätaitokilpailut, Taimi-Topi ja Taimirumba istutuskilpailut ja 4H-kurssit.

4H-teemakerho (4H-teemakerho)

Metsä- ja luontoaiheisia teemakerhoja on mm. Metsis-kerho, Eräkerho ja Lumoudu luonnosta -kerho. Uusia tuotteita ovat Metsäsalapoliisikerho ja Kasvio-kerho, joiden pilotointi tapahtuu Hämeen 4H-piirin alueella 2009.

TOP-tehtäväpankki (Suomen 4H-liitto)

TOP-tehtäväpankki (Tekemällä Oppii Parhaiten) tarjoaa metsä- ja luontoasioista kiinnostuneille aihekokonaisuuksia mm. metsä- ja luonto sekä ympäristö ja kierrätys. Metsä- ja luontoaihe sisältää 15 teemaa ja yhteensä 167 TOP-tehtävää. TOP-tehtäviä löytyy neljän tasoisia aina alakoululaisille sopivista A- ja B-tason tehtävistä yläkoululaisille ja vanhemmille sopiviin C-tason tehtäviin ja D-tason kursseihin asti. TOP-tehtävät ovat myös luonnollinen osa kerhojen toimintaa. Suomen 4H-liiton kotisivuilta tulostettavia TOP-tehtäviä voi kerhojen lisäksi tehdä mm. koulussa ja kotona. Taimikonhoitajakoulutus kuuluu TOP-tehtäväpankin D-tason kursseihin. Taimikonhoitajakoulutuksen laajuus on yksi opintoviikko ja se sisältää niin teoriaopetusta kuin käytännön harjoitteluaakin.

Metsä- ja luontoaiheiset kilpailut (Suomen 4H-liitto)

Luontopolkukilpailut ovat tarkoitettu 6–12-vuotiaille luonnosta ja ympäristöstä kiinnostuneille lapsille. Metsätaitokilpailut ovat tarkoitettu 13–28-vuotiaille nuorille. Metsätaitokilpailuissa harjoitetaan taitoja, joita tarvitaan metsätaloudessa, metsän hoidossa ja

metsän myynnissä. Luontopolku- ja metsätaitokilpailuista kiinnostuneille on tarjolla 4H-luontopolkuopas sekä 4H-metsätaito-opas.

Taimi-Topi-istutuskilpailussa osallistuja istuttaa yhden puun taimen. Taimirumba-istutuskilpailussa osallistuja istuttaa kesän aikana mahdollisimman monta puun taimea. Taimi-Topi-istutuskilpailua käytetään mm. Taimitiistai-istutustapahtumien yhteydessä.

4H-kurssit (4H-kurssi)

Metsä- ja luontoaiheisia 4H-kursseja ovat Metsänviljelykurssi, Metsätaitokurssi sekä Metsän aarteen-kurssi. 4H-kurssit koostuvat kolmen (3) tunnin teoriapaketista sekä kuuden (6) tunnin käytännön harjoittelusta. Metsän aarteet -kurssi sisältää käytännössä neljä eri kurssia eri vuodenaikojen mukaan: kevätkurssi, kesäkurssi, syyskurssi ja talvikurssi.

4H-Yritys (Vuosikertomus 2008, 6)

Vuonna 2008 lanseerattiin uusi 13–28-vuotiaille nuorille suunnattu toimintamuoto, 4H-Yritys. 4H-yritystoiminnassa nuori perustaa oman pienimuotoisen yrityksen haluamalleen alalle. 4H tarjoaa nuorelle mm. yrityskurssin, työkirjan, sekä henkilökohtaisen yritysohjaajan, joka auttaa toiminnan suunnittelussa, käynnistämisessä ja organisoimisessa. Metsä- ja luontoalalta löytyy paljon erilaisia pienimuotoisen yritystoiminnan mahdollisuuksia, joita voisi hyödyntää tulevaisuudessa myös 4H-Yrityksissä.

3.2.2 4H-liiton tulevaisuuden suuntaviivat metsä- ja luontotoiminnassa (Ruuska, 6.11.2008)

Tutkimuksen tekovaiheessa osallistuin 4H-piirien metsävastaavien tapaamiseen Espoossa 6.-7.11.2008. Osallistumisen tarkoituksena oli saada katsaus metsä- ja luontotoiminnasta valtakunnallisesti 4H-järjestössä.

Nykyisiä jo olemassa olevia toimintamalleja pyritään tulevaisuudessa kehittämään ja viemään eteenpäin tuotteistamalla ne paremmin. Uusien toimintamallien luominen on vanhojen toimintamallien kehityksen rinnalla tärkeää.

Kehitettäviä osa-alueita ovat mm. TOP-tehtävät, metsäiset kurssit, Suomen metsäsäätiön myöntämän kuljetusapurahan käyttö, Rullaati-rullaa-kiertue sekä Taimitiistai-tapahtumat. Metsäsertifioinnin (PEFC) kehittämisessä ja uudistamistyössä Suomen 4H-liitto on myös aktiivisesti mukana osallistumalla Suomen metsäsertifiointi ry:n hallituksen sekä standardityöryhmän työskentelyyn. Uusia toimintamalleja lanseerataan vuosittain. Vuonna 2009 uutena toteutetaan Panasonicin rahoittama ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtäävä puunistutuskampanja sekä Arktiset Aromit ry:n kanssa alihankintana toteutettavat Mainiot metsänantimet lapsille -marjarastitapahtumat.

3.3 Hämeen 4H-piirin metsä- ja luontotoiminnot

Hämeen 4H-piirin metsä- ja luontotoiminnot pohjautuvat Suomen 4H-liiton metsä- ja luontotoimintoihin. Hämeen 4H-piiri on kuitenkin vahvasti luonut omia toimintamalleja sekä omaa materiaalia. Uusista toimintamalleista mainittakoon mm. vuonna 2008 pilotoitu Taimitiistai-tapahtumamalli, jolla saadaan liitettyä puuntaimien istutus sekä 4H-luontopolkukilpailu samaan tapahtumaan. Hämeen 4H-piirissä on yhdistysten käyttöön tuotettu myös omaa materiaalia, kuten esim. metsädomino-peli.

Metsä- ja luontotoiminta on ollut pitkään vahvaa Hämeen 4H-piirissä. Se johtuu pääasiassa Hämeen alueen yhteistyöhaluisista sidosryhmistä, vahvasta osaamisesta paikallisissa yhdistyksissä sekä erillisestä määräaikaisesta maakunnallisesta metsävastaavasta. Esimerkiksi vuonna 2008 Metsissä mahdollisuus- toimintamallin mukaiset tapahtumat tavoittivat Hämeessä yli 7 500 lasta ja nuorta (Hämeen 4H-piiri).

Hämeen 4H-piirin metsävastaavan työnkuva koostuu mm. yhdistysten metsätiimitoiminnan tukemisesta, metsä- ja luontoalan kouluyhteistyöstä, perheiden metsä- ja luontokurssien sekä -retkien järjestämisestä, maakunnallisten luontopolku- ja metsätaitokilpailutoiminnan organisoinnista sekä Suomen 4H-liiton valtakunnalliseen metsähanke-toimintaan osallistumisesta (Hämeen 4H-piirin hallitus 2008, 2). Metsävastaava on nimetty valtakunnallisesti jokaiseen 14 piiriin, mutta he hoitavat metsävastaavan töitä muun työn ohella. Hämeen 4H-piirin erillinen metsävastaavan toimi on ainutlaatuinen, muissa 4H-piireissä ei sitä ole.

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Tutkimuksen taustaa

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnan tilaa sekä tarkastella Hämeen 4H-piirin metsä- ja luontotoimintaa ja sen vastaavuutta yhdistysten tarpeisiin nähden. Taustalla vaikutti myös Hämeen 4H-piirin metsävastaavan siirtyminen muihin tehtäviin ja uuden henkilön rekrytointi työtä jatkamaan.

Kyselytutkimuksen tarkoituksena oli kehittää sekä antaa suuntaa tulevalle Hämeen 4H-piirin metsä- ja luontotoiminnalle.

4.2 Kyselyn toteuttaminen

4H-yhdistysten toiminnanjohtajat vastaavat paikallisesti omat alueensa metsä- ja luontotoiminnasta. Täten kyselytutkimus osoitettiin 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille, joilla on laajin tietämys oman alueensa toiminnasta. Kyselyn otoksessa oli yhteensä 19 toiminnanjohtajaa.

Kyselyyn rajattu suppea otoskoko rajoitti tulosten käsittelemistä puhtaasti tilastollisesti. Tutkimuksessa perehdyttiin tulosten tarkasteluun yleisellä tasolla eikä pyritty tekemään liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä yksittäisten vastausten perusteella. Tutkimuksen tavoitteena oli kuitenkin kehittää juuri Hämeen 4H-piirin toimintaa, joten otoskoon kasvattaminen ainakaan toimihenkilötasolla ei ollut mahdollista.

Kyselylomake testattiin sekä ohjaavalla opettajalla että Hämeen 4H-piirin johtajalla ja koulutuspäälliköllä. Lomaketta muokattiin saadun palautteen perusteella. Erityistä huomiota kiinnitettiin lomakkeen selvään ja väljään rakenteeseen sekä helppoon täyttämiseen (Liite 1).

Kyselytutkimus tehtiin kirjekyselynä. Kirjekyselyyn päädyttiin johtuen kyselyn laadusta. Osa kysymyksistä oli hieman arkaluonteisia sekä osa vaati syvempää perehtymistä, joten kyselyn lähettäminen kirjeitse koettiin parhaaksi vaihtoehdoksi. Kirjekysely antaa vastaajalle aikaa ja rauhaa miettiä vastauksia sekä etsiä mahdollisesti materiaalia vastaamisen avuksi. Kysely (Kysely Hämeen 4H-toiminnanjohtajille, liite 1) koostui kahdesta osasta; kyselyn ensimmäinen osa käsitteli metsä- ja luontotoiminnan nykytilaa, kyselyn toinen osuus käsitteli puolestaan metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuutta. Kyselyn liitteenä oli saatekirje (Saatekirje, liite 2), joka sisälsi tietoa tutkimuksen taustoista sekä palautusohjeet.

Kysely toteutettiin jakamalla kyselylomakkeet sekä saatekirjeet palautuskirjekuoressa henkilökohtaisesti toiminnanjohtajille toimihenkilöpäivässä 4.12.2008. Kyselyn jaon yhteydessä käytiin läpi kyselytutkimuksen taustat ja tavoitteet sekä painotettiin kyselyn palauttamisen merkitystä. Kysely jaettiin toimihenkilöpäivässä yhteensä 13 toiminnanjohtajalle (Humppila, Hämeenkyrö, Kangasalan seutu, Kylmäkoski, Pirkkala-Lempäälä, Renko, Ruovesi, Tammela, Teisko-Tampere, Tuulos, Urjala, Virrat ja Ylöjärvi). Kysely lähetettiin kuudelle 4H-yhdistyksen toiminnanjohtajalle (Hämeenlinna, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Padasjoki, Pälkäne ja Hauho-Hattula) kirjeitse, koska he olivat estyneet tulemasta paikalle toimihenkilöpäivään. Toimihenkilöpäivä oli oivallinen tilanne jakaa kyselyt johtuen tutkimuksen osana olevan ryhmätyön teettämisestä samassa tilaisuudessa. Kolme kyselyyn osallistuneista toiminnanjohtajista toimii samaan aikaan kahden eri yhdistyksen toiminnanjohtajina. He täyttivät vain yhden kyselylomakkeen.

Kyselyyn otetussa otoksessa oli mukana muutama toimihenkilö, jotka olivat olleet kyselyn tekohetkellä oman yhdistyksensä toiminnanjohtajina alle vuoden. He eivät ymmärrettävästä syystä vastanneet kyselyyn. Heille ei myöskään lähetetty vastauspyyntöä.

Kysely toteutettiin nimellisenä, joten palauttamattomista kirjeistä oli yksinkertaista pitää kirjaa. Kyselyn palauttamiselle ei asetettu ennalta tavoitevastausprosenttia. Tavoitetta ei tarvinnut asettaa, koska vastaajajoukko oli suppea ja hyvin tunnettu. 13 toiminnanjohtajaa vastasi kyselyyn annettuun päivämäärään mennessä. Toiminnanjohtajille, jotka eivät palauttaneet kyselyä annettuun päivämäärään mennessä, lähetettiin sähköpostitse vastauspyyntö (Vastauspyyntö, liite 3). Vastauspyynnön jälkeen kaksi toiminnanjohtajaa

palautti vielä kyselyn. Kokonaisuudessaan 15 toiminnanjohtajaa 19 vastasi kyselyyn, eli lopulliseksi vastausprosentiksi asetui 79 %.

4.3 Ryhmätyö

Osana tutkimusta päätettiin teettää toiminnanjohtajilla ryhmätyö. Ryhmätyö käsitteli toiminnanjohtajien tulevaisuuden visioita, toiveita ja tavoitteita 4H-yhdistyksen metsä- ja luontotoiminnassa. Varsinaisessa kyselylomakkeessa oli viimeisenä otsikkona: ajatuksia oman yhdistyksesi metsä- ja luontotoiminnasta tulevaisuudessa (visioita, toiveita, tavoitteita). Otsikko otettiin ryhmätyön pohjaksi, sillä se kuvasi ytimekkäästi koko tutkimuksen keskeistä sisältöä. Tavoite oli saada tietoa, mihin suuntaan yhdistysten toiminta on menossa.

Ryhmätyön yhtenä lähtökohtana oli saada kaikkien osallistujien ajatukset ja mielipiteet kuuluviin, jotta ryhmätyöstä tulisi mahdollisimman tarkoituksenmukainen. Ryhmätyön työmenetelmäksi valikoitui Tuplatiimi johtuen menetelmän ominaisuudesta yhdenvertaistaa kaikki ryhmän jäsenet.

4.3.1 *Tuplatiimimenetelmä (Powers-Erkkilä & Klempová, 80)*

Tuplatiimi-menetelmän englanninkielinen nimi Opera juontaa nimensä sanoista, jotka suomeksi ovat: omat ideat, parin ehdotukset, esittely sekä tärkeysjärjestykseen asettaminen (own thoughts, paired suggestions, explanation, ranking and alignment). Näihin sanoihin sisältyy koko Tuplatiimi-menetelmän sisältö ja työvaiheet.

Tuplatiimi-menetelmä aktivoi luovan suunnitteluprosessin ja tarjoaa uusia tapoja hahmottaa aihe. Ongelmanratkaisua helpotetaan osallistamalla kaikki prosessiin. Keskustelun kautta siirrytään eteenpäin ja saadaan aikaan muutosprosessi, joka kestää koko työskentelyn ajan. Työskentely lähtee liikkeelle ensin yksilöpohdinnalla, josta siirrytään pareihin ja lopulta koko ryhmän yhteiseen työskentelyyn. Ajatukset ja ideat prosessoituvat koko ajan eteenpäin ja saavat lopullisen muotonsa koko ryhmän yhteisessä työskentelyssä. Menetelmä vaatii siihen perehtyneen ohjaajan, joka alustaa työskentelyn ja

prosessin edetessä ohjaa ryhmää eteenpäin. Ryhmätyöprosessin eteneminen on kuvattu liitteessä 4.

4.3.2 Ryhmätyön toteuttaminen

Ryhmätyö toteutettiin toimihenkilöpäivässä 4.12.2008 Maa- ja Metsätalolla Tampereella. Paikalla ryhmätyössä oli 13 toiminnanjohtajaa. Työskentelyprosessi (Ryhmätyön alustus sekä prosessikuvaus, liite 4) lähti liikkeelle yksilötyöskentelyllä, josta edettiin parityöskentelyyn ja päädyttiin kahden parin yhteiseen työskentelyyn. Koko ryhmän yhteinen lopputuotos jäi tekemättä aikataulun tiukkuuden vuoksi. Ryhmätyötyöskentelyyn oli varattu aikataulusta aikaa noin 50 min.

Ryhmätöiden lopputuotoksena ryhmät tuottivat kaksi A3-kokoista paperia. Toiselle paperille oli ryhmitelty ja järjestelty parien post-it lapuille kirjoittamia ajatuksia sekä toiselle paperille oli kirjoitettu ajatuksia, loppupäätelmiä ja tuloksia auki.

4.5 Vastausten analysointi

Kyselytutkimuksen vastaukset kerättiin ja analysoitiin Windows-pohjaisella Excel- taulukkolaskentaohjelmalla. Kyselytutkimuksen tutkimusjoukon suppeudesta johtuen erityisten tilastollisten ohjelmien käyttö ei ollut tarpeellista. Kyselylomake sisälsi sekä suljettuja kysymyksiä, avoimia kysymyksiä että sekamuotoisia kysymyksiä (Heikkilä 1998, 49-51). Avoimien kysymysten analysoinnissa käytettiin apuna luokittelua, jolloin vastaukset saatiin jäsenneltyä tarkoituksenmukaisesti esitysmuotoon. Ryhmätöiden tuloksia pyrittiin tarkastelemaan luokittelun avulla kokoamalla samaa tarkoittavat asiat yhteen ja arvottamalla ryhmiä ryhmätöiden tulosten perusteella.

5 TULOKSET

5.1 Kysely 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille

5.1.1 Metsä- ja luontotoiminnan nykytilan kartoitus

Kyselyn ensimmäisen osion tarkoitus oli kartoittaa Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistysten toiminnanjohtajien ajatuksia metsä- ja luontotoiminnasta menneiden vuosien osalta. Kysymysosion avulla pyrittiin saamaan kvalitatiivista tietoa toiminnan tueksi. Kvantitatiivinen tieto metsä- ja luontotapahtumista on jo aiemmin arkistoitu yhdistysten ja piirin toimesta.

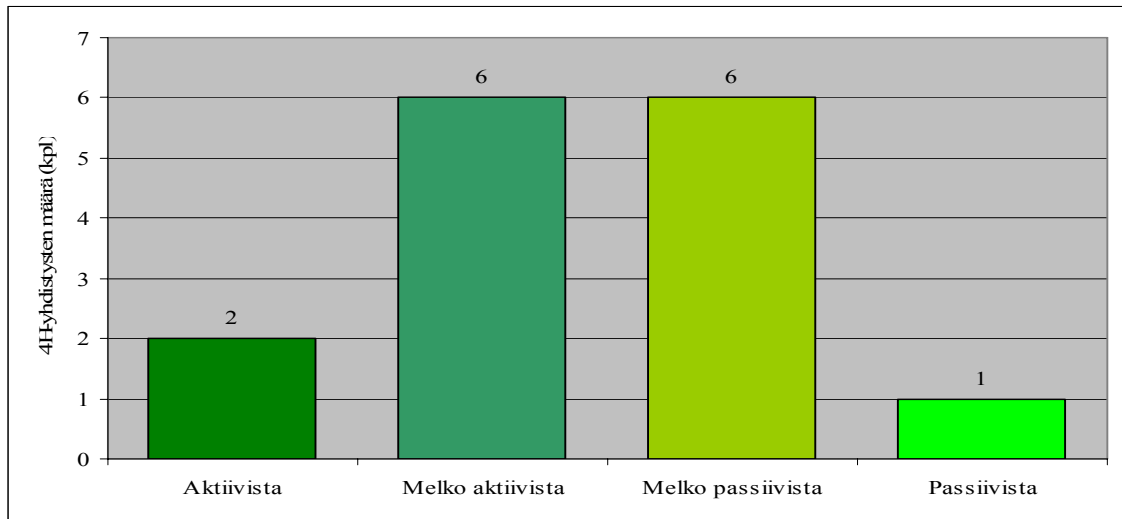
5.1.1.1 Nykyisen metsä- ja luontotoiminnan taso

4H-yhdistysten aktiivisuus metsä- ja luontoasioissa vaihtelee suuresti yhdistyksittäin. Joissakin yhdistyksissä tapahtumia järjestetään vuositasolla toistakymmentä kun toisissa tapahtumia ei järjestetä joka vuosi yhtään. Metsä- ja luontotapahtumien järjestäminen on hyvin paljon riippuvainen yhdistyksen toiminnanjohtajasta.

Kysymykseen vastasivat kaikki kyselyn täyttäneet toiminnanjohtajat kysymyksen arasta luonteesta riippumatta. Kaksi viidestätoista yhdistyksestä kuvaisi yhdistyksensä metsä- ja luontotoiminnan tasoa aktiiviseksi sekä kuusi melko aktiiviseksi (Kuvio 3). Kuuden yhdistyksen toiminnanjohtajat kuvailivat metsä- ja luontotoimintaansa melko passiiviseksi sekä yhden yhdistyksen toiminnanjohtaja passiiviseksi. Tulos oli keskimäärin aktiivispainotteinen.

Vastauksen ohella kysymyksessä pyydettiin myös perustelemaan lyhyesti vastaus. Perusteluina oli paljon lueteltu yhdistysten alueella vuonna 2008 järjestettyjä metsä- ja luontotapahtumia. Osa toi tapahtumien luettelulla esille oman yhdistyksensä osalta metsä- ja luontotapahtumien runsauden, osa vähyyden. Kolme toiminnanjohtajaa vetosi

oman yhdistyksensä osalta kiireeseen ja ajanpuutteeseen sekä kaksi oman ammattitaitonsa riittämättömyyteen metsä- ja luontoasioissa.

Kuvio 3 4H-yhdistyksesi nykyisen metsä- ja luontotoiminnan taso

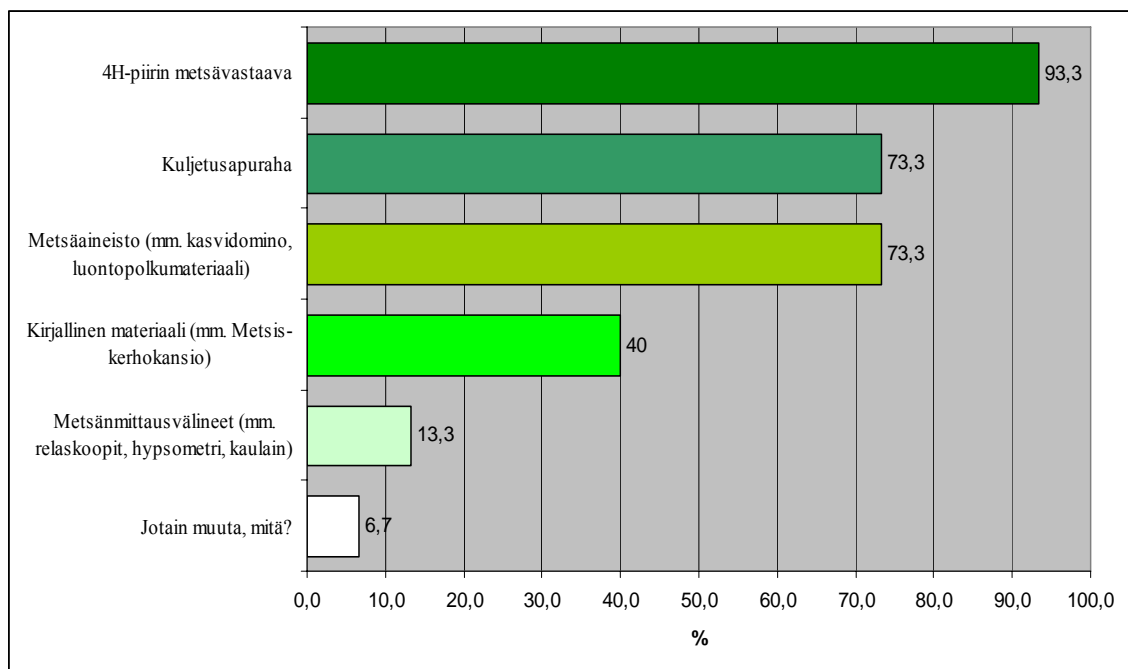
Kysymyksen vastausten ja todellisen metsä- ja luontotoiminnan tason välillä odotettiin olevan vaihtelua. Vastauksissa odotettiin nähtävän toiminnanjohtajien erilaiset tavoitteiden asettelut sekä henkilökohtaiset arvostukset ja painotukset. Vastauksia taulukoitiin ristiin kvantitatiivisen arkistoidun aineiston kanssa. Koettu taso oli kuitenkin hyvin linjassa todennetun tason kanssa eikä poikkeamia havaittu.

5.1.1.2 4H-piirin tarjoamien resurssien käyttö

Hämeen 4H-piirin sekä Suomen 4H-liiton tarjoamat resurssit pyrittiin erottamaan toisistaan tekemällä kyselyyn kaksi erillistä resurssikysymystä. 4H-yhdistyksissä nämä resurssit voivat mennä sekaisin johtuen piirin toiminnasta liiton ja yhdistysten välissä. Kyselyn tulosten käytettävyyden kannalta oli kuitenkin toivottavaa eriyttää nämä kaksi resurssien lähdettä.

Resurssien käytön kysymyksessä toiminnanjohtajia pyydettiin rastittamaan kaikki käyttämänsä 4H-piirin resurssit. Kysymykseen oli pyritty mahdollisimman havainnollisesti kategorisoimaan kaikki tärkeimmät Hämeen 4H-piirin tarjoamat erilaiset resurssit. Eh-

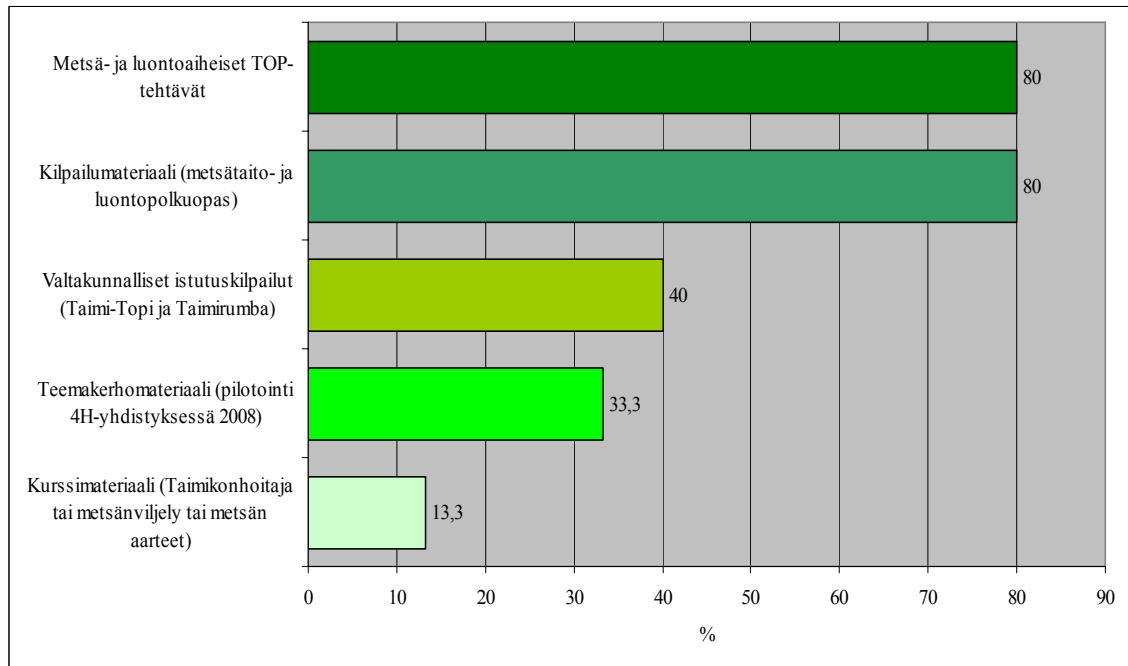
dottomasti tärkeimmäksi 4H-piirin tarjoamaksi resurssiksi nousi 4H-piirin maakunnallinen metsävastaava, jota oli käyttänyt 93,3 % vastaajista (Kuvio 4). Suomen Metsäsäätiön myöntämä kuljetusapuraha nousi piirin tarjoaman metsäaineiston rinnalla toiseksi käytetyimmäksi resurssiksi. Molempia resursseja oli käyttänyt 73,3 % vastaajista. Kirjallista materiaalia oli käyttänyt 40 % sekä metsänmittausvälineitä 13,3 % vastaajista. Yksi vastaajista nosti viimeisessä avoimessa vastauskohdassa esille myös 4H-piirin tarjoaman metsäharjoittelijan kesältä 2008.

Kuvio 4 Mitä 4H-piirin resursseja olet käyttänyt yhdistyksesi metsä- ja luontotoiminnan tukena

5.1.1.3 4H-liiton tarjoamien resurssien käyttö

Suomen 4H-liiton tarjoamista resursseista tärkeimmiksi nousivat metsä- ja luontoaiheet TOP-tehtävät sekä kilpailumateriaali (metsätaito- ja luontopolkuopas) (Kuvio 5). Molempia resursseja olivat käyttäneet 80 % vastaajista. Valtakunnallisia istutuskilpailuja (Taimi-Topi ja Taimirumba) olivat käyttäneet hyväksi 40 %, sekä teemakerhomateriaaleja 33,3 % vastaajista. Vain 13,3 % vastaajista oli käyttänyt 4H-liiton tarjoamia kurssimateriaaleja hyväksi. Kysymyksen kohtaan; Jotain muuta, mitä? oli vastannut yksi vastaaja, mutta vastaus jouduttiin hylkäämään, koska kyseessä ei ollut Suomen 4H-liiton tarjoama resurssi.

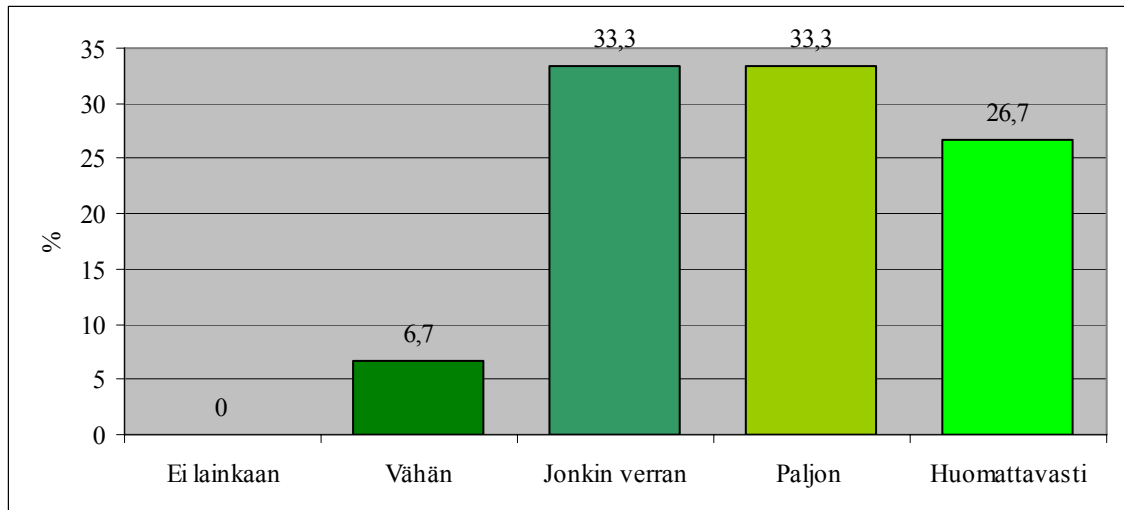

Kuvio 5 Mitä 4H-liiton tarjoamia metsä- ja luontoaiheisiä materiaaleja olet käyttänyt hyväksesi

5.1.1.4 Hämeen 4H-piirin metsävastaavan tuen määrä

Tutkimuksen yksi keskeinen sisältö oli myös evaluoida metsävastaavan toimen asemaa. Resurssikysymysten ohella päädyttiin muotoilemaan kaksi erillistä kysymystä metsävastaavan tuen tärkeydestä 4H-yhdistyksille.

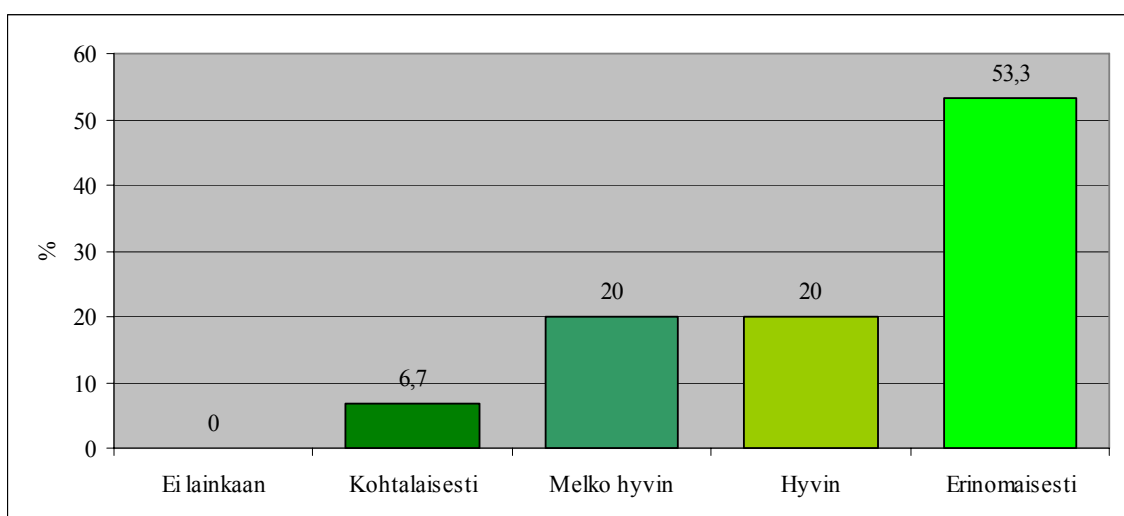
Kysymys metsävastaavan tarjoaman tuen määrästä henkilöityy vahvasti Hämeen 4H-piiriin entiseen, vuosina 2006–2008 toimessa olleeseen, metsävastaavaan. Kysymyksen tuloksesta on nähtävissä, kuinka onnistuneesti edellinen metsävastaava on palvellut 4H-yhdistysten tarpeita (Kuvio 6). 60 % vastaajista on kokenut metsävastaavan tukeneen metsä- ja luontotoimintaa joko huomattavasti tai paljon. 33,3 % on kokenut saaneensa tukea jonkin verran sekä 6,7 % vain vähän. Yksikään vastaajista ei kokenut metsävastaavan tukeneen ”ei lainkaan” yhdistyksen toimintaa kysyttäessä tuen määrää.

Kuvio 6 Kuinka paljon Hämeen 4H-piirin metsävastaava on tukenut yhdistyksesi metsä- ja luontotoimintaa asteikolla 1-5

5.1.1.5 Hämeen 4H-piirin metsävastaavan tuen laatu

Metsävastaavan tarjoaman tuen määrän ohella tuen laatu on tärkeä kriteeri arvioitaessa toiminnan vastaavuutta kysyntään. 73,3 % vastaajista on kokenut metsävastaavan tuen laadun olleen erinomainen tai hyvä yhdistyksen tarpeisiin nähden (Kuvio 7). Vastaavasti 26,7 % vastaajista on kokenut tuen laadun olleen melko hyvä tai kohtalainen yhdistyksen tarpeisiin nähden. Vastaajista yksikään ei vastannut ”ei lainkaan”, kysyttäessä metsävastaavan toiminnan laatua yhdistysten tarpeisiin nähden.

Kuvio 7 Kuinka hyvin/laadukkaasti 4H-piirin metsävastaavan toiminta on vastannut yhdistyksesi tarpeita asteikolla 1-5

5.1.2 Metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuuden visiointi

Kyselyn toisen osion tarkoituksena oli suunnata toiminnanjohtajien katseita jo tulevaan aikaan. Kysymysosiossa pyrittiin saamaan konkreettisia ajatuksia tulevasta esille sekä suoria käytännön työkaluja Hämeen 4H-piirin nykyiselle metsävastaavalle.

5.1.2.1 Metsä- ja luontotapahtumat 2009

Metsä- ja luontotapahtumia Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistyksissä on suunnitteilla vuodelle 2009 yhteensä yli 40. Keskimäärin yhdistysten suunnitelmissa on järjestää noin 2 - 3 tapahtumaa. Tapahtumien kirjo on laaja. Materiaali pyrittiin luokittelemaan analysointivaiheessa samoihin kategorioihin.

Hämeen 4H-piirin alueella on yhteensä suunnitteilla 25 koululaisten metsäpäivää. Metsäpäivät pitävät sisällään niin ala- kuin yläkoululaisten metsäpäivät. Mm. Teiskon-Tampereen 4H-yhdistys tulee järjestämään syksyllä jokavuotisen yläkoulujen 8. luokkalaisille suunnatun Solkivuoren metsäpäivän. Koko perheen metsäpäiviä on suunnitteilla kuusi. Luontopolku- ja metsätaitokilpailuja sekä perehdyttämisiä kilpailuihin on vuodelle 2009 suunniteltu kuusi. Esimerkkinä Mänttä-Vilppulan ja Virtain 4H-yhdistysten yhdessä järjestämät luontopolkukilpailut loppukesällä 2009. Luontoaiheisia leirejä ja kerhoja toimintasuunnitelmissa ensi vuodelle on yhteensä neljä kappaletta. Esimerkiksi Oriveden 4H-yhdistyksellä on suunnitelmissa luontoaiheinen leiri toukokuulle 2009.

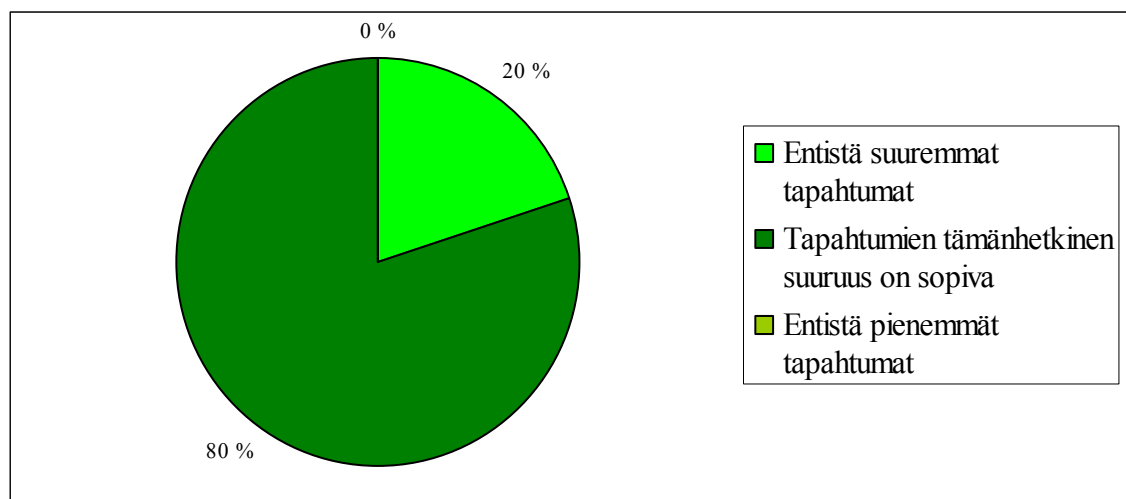
5.1.2.2 Kehityssuuntia metsä- ja luontotoiminnassa

Vastanneiden toiminnanjohtajien tarpeet kehittää metsä- ja luontotoimintaa eteenpäin lähtevät hyvin erilaisista lähtökohdista. Yhdistysten toiminta pääpiirteissään koostuu samoista elementeistä, mutta toiminnan painopistealueista vastaa 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja. 4H-yhdistykset ovat myös rakenteeltaan hyvin erilaisia. Jäsenmäärät ovat erilaisia maaseutuyhdistyksissä kuin taajamayhdistyksissä ja maantieteellinen sijainti asettaa yhdistyksen toiminnalle tiettyjä rajoitteita. Lähtökohtien erilaisuudesta

johtuen paperilla samankaltaiset kehityssuunnat voivat todellisuudessa vaihdella suuresti.

Osallistujamäärä

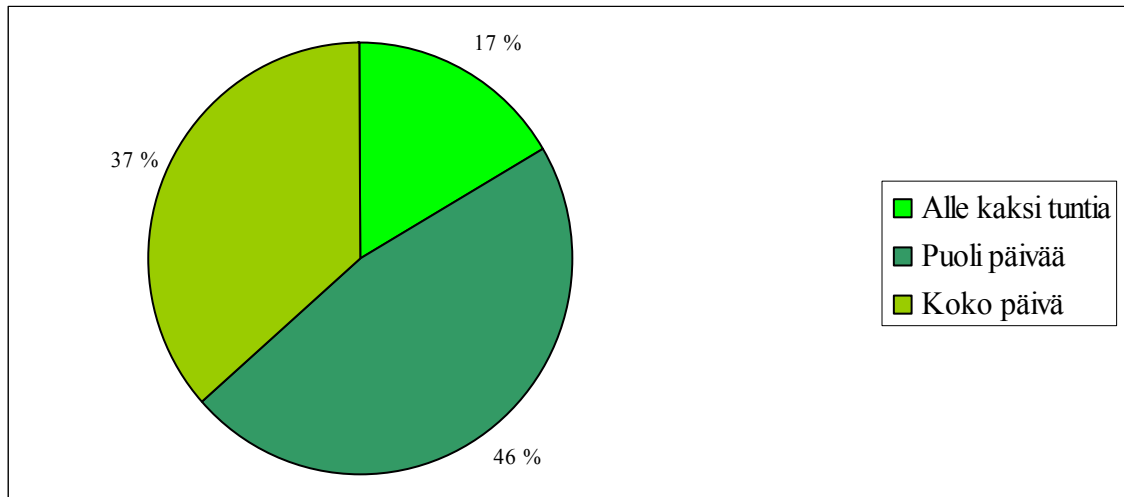
Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistysten metsä- ja luontotapahtumien keskimääräinen osallistujamäärä yhtä tapahtumaa kohden vuonna 2008 oli 134 henkilöä. Joidenkin yhdistysten alueella tapahtumien keskimääräinen osallistujamäärä oli kymmenen molemmin puolin, kun toisissa yhdistyksissä tapahtumien keskimääräinen laajuus oli jopa yli 300. 80 % vastaajista kokee tapahtumien tämänhetkisen suuruuden sopivaksi heidän 4H-yhdistyksensä toiminnalleen (Kuvio 8). Vastaavasti 20 % vastaajista haluaa suurentaa tapahtumien osallistujamääriä. Yksikään toiminnanjohtaja ei haluaisi supistaa tapahtumien osallistujamääriä.

Kuvio 8 Osallistujamäärä

Tapahtuminen kesto

Kysymykseen vastanneista toiminnanjohtajista 46 % haluaa kehittää toimintaa suuntaan, jossa tapahtumien kesto olisi puoli päivää. 37 % toiminnanjohtajista haluaa koko päivän tapahtumia ja 17 % alle kahden tunnin tapahtumia (Kuvio 9). Kyselyyn vastanneiden toiminnanjohtajien kehityssuunnat metsä- ja luontotapahtuman kestosta ovat hyvin yhteneväiset Enqvistin (2008, 20–21) tutkimuksessa tutkittujen koulujen toiveiden kanssa.

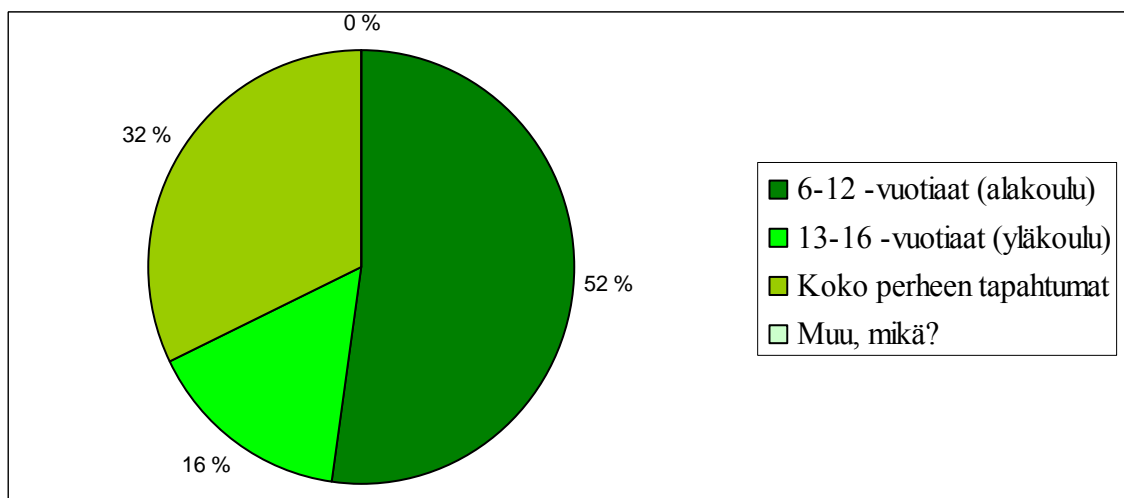

Kuvio 9 Tapahtumien kesto

Kohderyhmä

Alakoululaiset ovat olleet aikaisemmin merkittävin kohderyhmä Hämeen 4H-piirin 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnassa. Kokonaisuudessaan 60,8 % kaikista metsä- ja luontotapahtumista oli vuonna 2008 kohdennettu alakoululaisille. Koko perheen tapahtumia oli 25,5 % ja yläkoululaisille kohdennettuja tapahtumia 13,7 % kaikista tapahtumista.

Suurin osa, eli 52 %, kyselyyn vastanneista toiminnanjohtajista haluaisi kohdentaa oman yhdistyksensä metsä- ja luontotoimintaa yhä enemmän alakoululaisiin (Kuvio 10). Koko perheelle suunnattuihin tapahtumiin toimintaa haluaisi kohdentaa 32 % sekä yläkouluikäisiin 16 % vastaajista.

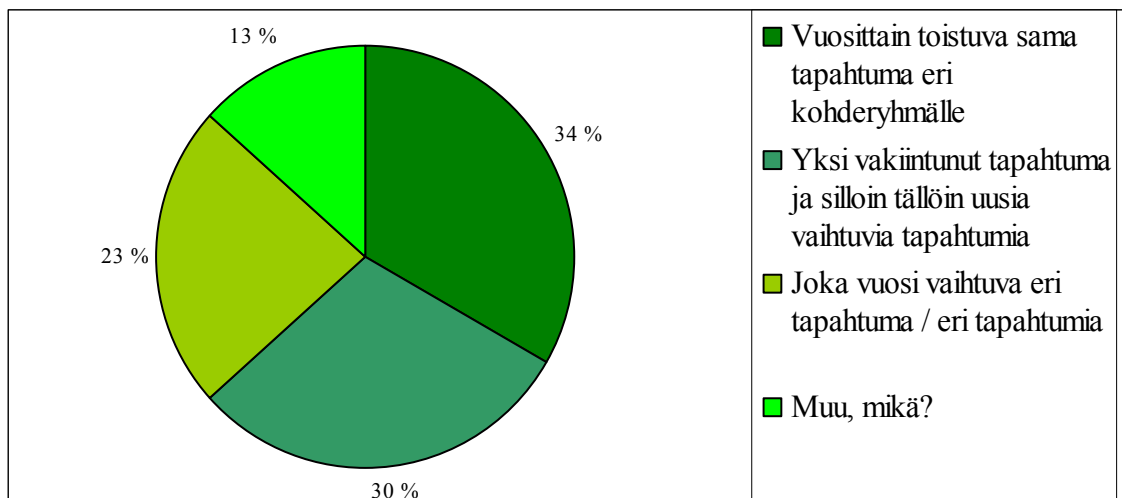

Kuvio 10 Kohderyhmä

Toiminnan vakiintuneisuus

Useilla 4H-yhdistyksillä on metsä- ja luontotoiminnassa vuoden aikana tietty vakiintunut tapahtuma/tapahtumia. Kysymyksellä pyrittiin selvittämään mihin suuntaan toiminnanjohtajat haluaisivat kehittää tapahtumien asemaa, haluaistivatko he tietyn vakiintuneen tapahtuman vai vaihtuvia tapahtumia.

Ajatukset toiminnan kehittämisestä vakiintuneisuuden osalta olivat hyvin erilaisia. Eniten toiminnanjohtajia kehityssuuntana kiinnosti vaihtoehto, jossa olisi yksi vuosittain toistuva tapahtuma eri kohderyhmälle (Kuvio 11). Yhteensä 34 % vastaajista valitsi tämän vaihtoehdon. Kehityssuunta, jossa olisi yksi vakiintunut tapahtuma sekä silloin tällöin uusia vaihtuvia tapahtumia, keräsi 30 % vastaajien vastauksista. Vaihtoehto, jossa olisi joka vuosi eri tapahtuma tai eri tapahtumia, sai 23 % vastaajien vastauksista. Kaksi toiminnanjohtajaa valitsi vaihtoehdon; muu, mikä. Molemmissa vastauksissa nousi esille vaihtoehto, jossa olisi kaksi vakiintunutta tapahtumaa sekä yksi vaihtuva tapahtuma.

Kuvio 11 Toiminnan vakiintuneisuus

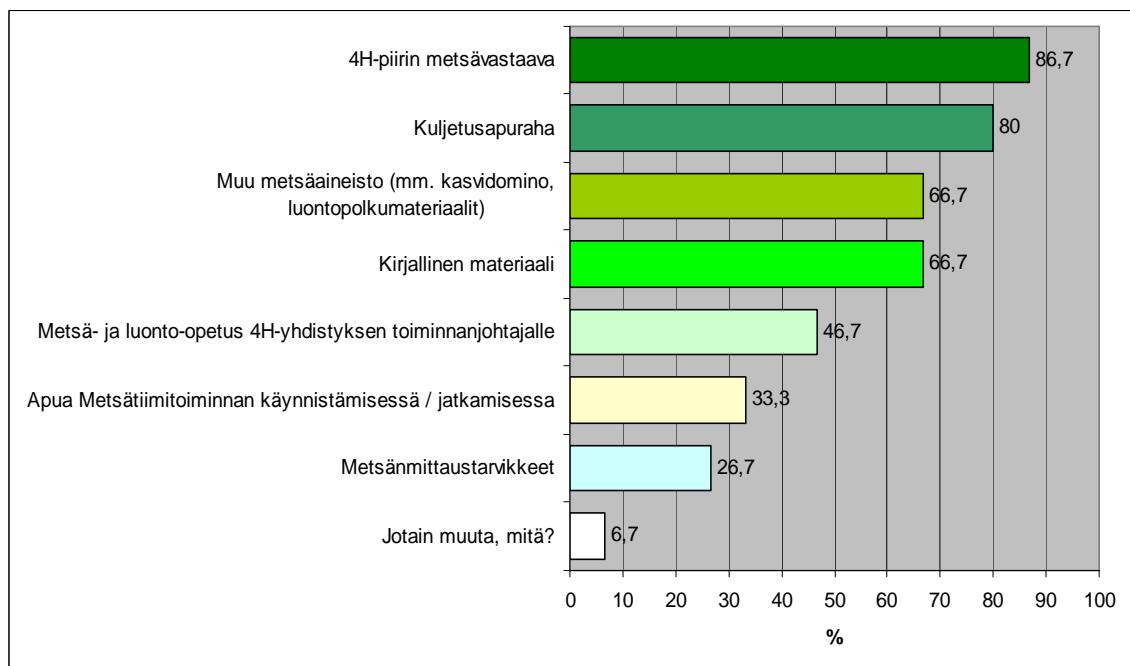
Muu kehittämissuunta, mikä?

Kysymykseen muusta kehittämissuunnasta vastasi yhteensä kuusi toiminnanjohtajaa viidestätoista. Vastauksissa nousivat esille yhdistysten yksilölliset tarpeet ja toiveet toiminnan kehittämisestä tiettyyn suuntaan. Vastauksissa mainittiin mm. metsä- ja luontoaiheisten tapahtumien määrän lisääminen, luontopolku- ja metsätaitokilpailujen yhä vahvempi esille tuominen sekä hiipuneen Metsäiimitoiminnan herättely. Toiminnanjohtajat toivat esille muuna kehittämissuuntana myös luonnonmateriaalien laajemman

hyödyntämisen esimerkiksi kerhoissa sekä luonnonsuojelun tarkemman huomioon ottamisen tapahtumien yhteydessä.

5.1.2.3 4H-piirin tarjoamat resurssit tulevaisuudessa

Hämeen 4H-piirin maakunnallisen metsävastaavan toimen tärkeys korostuu myös tulevaisuuden resursseja kysyttäessä. 13 toiminnanjohtajaa 15:stä kokee tarvitsevänsä myös tulevaisuudessa 4H-piirin metsävastaavan tukea (Kuvio 12). Suomen Metsäsäätiön kuljetusapuraha nähdään tärkeänä tulevaisuuden metsä- ja luontotoiminnan mahdollistavana elementtinä. 80 % näkee tarvitsevänsä kuljetusapurahaa tulevaisuudessa. 4H-piirin tarjoamaa metsäaineistoa sekä kirjallista materiaalia tulee tarvitsemaan 66,7 % vastaavista toiminnanjohtajista. Erityisesti kirjallisen materiaalin tärkeys korostuu tulevaisuudessa verrattuna nykytilanteeseen.

Kuvio 12 Minkälaisia resursseja tarvitset 4H-piiriltä tulevaisuudessa tukemaan 4H-yhdistyksesi metsä- ja luontotoimintaa

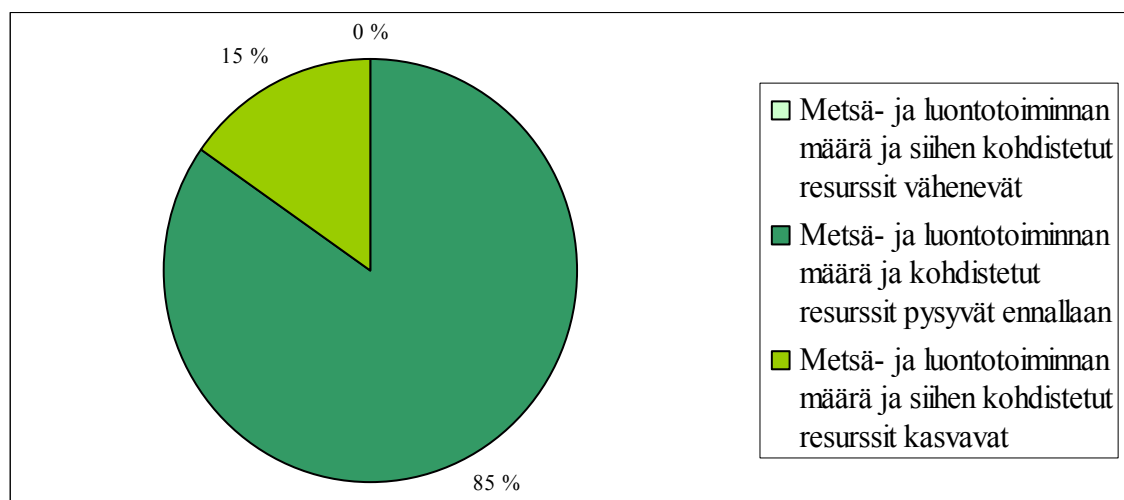
Kysyttäessä nykyisen metsä- ja luontotoiminnan tasoa vain kaksi toiminnanjohtajaa perusteli vastaustaan ammattitaidon riittämättömyydellä. Tulevaisuudessa kuitenkin lähes puolet (46,7 %) voisi tarvita 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille kohdennettua metsä- ja luonto-opetusta. Apua Metsäiimitoiminnan jatkamisessa kokee tarvitsevänsä

kolmasosa, eli viisi toiminnanjohtajaa, vastanneista. Metsänmittaustarvikkeita tarvittaneen tulevaisuudessa enemmän kuin tällä hetkellä. Yksi toiminnanjohtaja nosti esille tulevaisuudessa tarvittavaksi resurssiksi myös kaiken taloudellisen tuen sekä työpanoksen.

5.1.2.4 Metsä- ja luontotoiminnan kehittyminen

Kysymyksessä pyrittiin tuomaan esille toiminnanjohtajien näkemyksiä oman 4H-yhdistyksensä metsä- ja luontotoiminnan määrästä ja toimintaan kohdistettavista resursseista tulevaisuudessa. Kysymyksen analysointivaiheessa kahden vastaajan vastaukset jouduttiin hylkäämään väärän vastaustekniikan johdosta.

Enemmistö toiminnanjohtajista, eli 85 %, näkee metsä- ja luontotoiminnan määrän ja resurssien pysyvän ennallaan seuraavina kolmena vuotena (Kuvio 13). Kaksi toiminnanjohtajaa 13:sta, eli 15 %, näkee yhdistystensä metsä- ja luontotoiminnan määrän ja resurssien kasvavan tulevaisuudessa. Yksikään 13 toiminnanjohtajasta ei näe toiminnan vähenevän. Hämeenlinnan 4H-yhdistyksen tavoitteena on palkata oma metsä- ja luontoasioita hoitava työntekijä.

Kuvio 13 Miten näet metsä- ja luontotoiminnan kehittyvän 4H-yhdistyksessäsi seuraavan kolmen vuoden kuluessa

5.1.2.5 Ajatuksia metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuudesta

Tulevaisuuskysymys toimi lähes samansisältöisenä lähtökohtana myös toiminnanjohtajille teetetyssä ryhmätyössä. Kysymys päätettiin sisällyttää kyselylomakkeeseen ryhmätyön lisäksi, jotta kenenkään ääni ei jäisi kuulematta kokonaistuloksessa. Kyselylomakkeen kysymyksessä oli myös mahdollisuus tuoda esille tarkemmin joitain tiettyjä omaa 4H-yhdistystä koskevia ajatuksia. Yhdeksän 15 vastaajasta vastasi kysymykseen.

Vastauksissa nousi esille tavoitteita oman yhdistyksen metsä- ja luontotoiminnan lisäämisestä, toiveita avun ja opetuksen saamisesta tapahtumien järjestämiseksi sekä visioita luonto- ja kerhotoiminnan yhdistämisestä. Yleisen kiinnostuksen lisääminen metsä- ja luontotoimintaa kohtaan nousi vahvasti esille toiminnanjohtajien vastauksista. Ollaan valmiita järjestämään tapahtumia ja retkiä, mutta paikalle pitäisi saada enemmän osanottajia. Erityisesti nuorten aktivointi myös vapaa-ajalla koulun ulkopuolella olisi tärkeää. Tiettyjä tarkkoja kehittämisen osa-alueita ja mahdollisia teemoja metsä- ja luontotapahtumille nousi myös esille; esim. liikunnan yhdistäminen luontoretkeilyyn yhä vahvemmin sekä luonnonsuojelun huomioiminen tapahtumien yhteydessä.

5.2 Ryhmätyö

Ryhmätyön lähtökohtana oli; visioita, toiveita ja tavoitteita Hämeen 4H-piirin 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnan tueksi. Lähtökohtaa pyrittiin avaamaan pääkysymyksen sekä apukysymysten avulla. Minkälaista on lähitulevaisuuden metsä- ja luontotoiminta Hämeen 4H-piirin 4H-yhdistyksissä?

Tulevaisuudessa kouluyhteistyö nähdään tärkeimpänä metsä- ja luontotoiminnan toimintamuotona. Kouluyhteistyö nähdään tärkeänä kanavana saada lapset ja nuoret kosketuksiin luonnon kanssa. Tapahtumien teemoista nousivat esille perinteiset metsä- ja luontopäivät, mutta myös niin Taimitiistai-tapahtumamalli kuin kalastuspäivätkin. Merkittävänä yhteistyömuotona nähdään myös 4H-yhdistysten välinen yhteistyö. Yhteistyössä järjestettäviä tapahtumia voisivat olla mm. erilaiset leirit sekä kilpailut. 4H-yhdistysten yhteistyön hyvänä puolena olisi myös kokemusten vaihto toimintamuotojen hyvistä ja huonoista puolista.

Erilaiset kerhot nousivat esille 4H-yhdistysten yhtenä tärkeänä metsä- ja luontotoiminnan perustoimintamuotona. Kerhoista mainittiin mm. Metsis-kerho, Erä-kerho ja Kalastuskerho. Metsis-kerhon nähdään mahdollistavan moninaisen toiminnan, joka on helpposti toteutettavissa sekä lapsille että koko perheille. Kerhotoiminnan vahvuudeksi koetaan sekä tiedon että taidon yhdistyminen yhdeksi paketiksi.

4H-yhdistysten paikallisten Metsätiimien toiminta on vastausten mukaan myös tulevaisuudessa taattava sekä toimintaa laajennettava ja tehostettava. Metsätiimit nähdään mahdollisuutena järjestää monipuolisempia sekä useampia tapahtumia. 4H-yhdistysten monipuolisempi osallistuminen erilaisiin yleisötapahtumiin voisi olla tulevaisuudessa myös yhä vahvempaa. Esimerkiksi luontopolku tai erilaiset luonnonmateriaaleista asiantuntelut nähdään mahdollisina hyvinä toimintamuotoina.

Ryhmätyössä nousi esille moninaisia yksittäisiä ajatuksia metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuudesta. Esille nousi mm. uudet metsäaiheiset 4H-Yritykset ja niihin liitettävät kesätyöt sekä esimerkiksi käpykeräyksen mahdollisuus luokkaretkirahoja kerääville koululuokille. Kahdessa ryhmätyössä tuotiin esille myös erilaiset kurssit ja koulutukset, kuten metsänviljelykurssi ja taimikonhoitajakoulutus sekä uutena mahdollisuutena sienitietouskurssi. Suurien linjojen painotuksia, kuten toiminnan ekologisuutta sekä sen mahdollisuuksien painottamista kaikessa 4H:n metsä- ja luontotoiminnassa, pidettiin ryhmätöissä kokonaisuudessaan tärkeänä.

6 TULOSTEN TARKASTELU

6.1 Virhelähteet

Kyselylomake sisälsi joitakin puutteita vastausohjeiden osalta. Metsä- ja luontotoiminnan tulevaisuuden visiointi -osiossa sekä kysymyksessä numero kaksi ja kysymyksessä numero neljä ei ollut annettu tarpeeksi selkeää vastausohjetta. Puute näkyi virheellisinä vastauksina, joista kysymyksen numero neljä kohdalla virheelliset vastaukset jouduttiin hylkäämään (Liite 1, osio 3). Kysymyksessä numero kaksi virheelliset vastaukset otettiin huomioon antaen jokaisen yhdistyksen vastaukselle painoarvoksi yksi (Liite 1, osio 2). Useamman rastin merkinneiden yhdistysten vastauksen kokonaispainoarvo on yksi, jolloin osavastausten painoarvoksi tulee rastien määrästä riippuen 0,34–0,5.

Tulevaisuusosion kysymys numero viisi oli sama kuin ryhmätyön sisältö pääpiirteissään. Kysymykseen oli vastattu selkeästi vähemmän kuin sitä edeltäviin. Vastausten pienempi määrä voi olla seurausta ryhmätyöstä, jolloin kaikki eivät ole nähneet tarpeelliseksi vastata kysymykseen kahdesti.

4H-palvelurakennemuutos loi omat ongelmansa kyselytutkimuksen teettämiselle. Vuoden 2009 alusta kuntaliitoksien seurauksena Hauho-Hattulan, Hämeenlinnan, Lammin ja Rengon 4H-yhdistykset yhdistyivät uudeksi Hämeenlinnan 4H-yhdistykseksi. Kyselyn teettämisen yhteydessä yhdistymistä ei osattu ottaa tarpeeksi tarkkaan huomioon, joten kaikkien yhdistyneiden yhdistysten toiminnanjohtajat eivät vastanneet kyselytutkimukseen. Yhdistymisen liian vähä huomioiminen kyselyssä alensi kyselyn vastausprosenttia.

Ryhmätyössä ongelmat eivät nousseet yhtä vahvasti esille kuin kirjekyselyssä. Ryhmätyön suunnitteluvaiheessa jo tiukaksi havaittu aikataulu oli suurin ryhmätyötä rajoittava tekijä. Ryhmätyön sisältö luotiin kuitenkin lähtökohtiin ja aikatauluraameihin sopivaksi tiukaksi paketiksi. Väljempi aikataulu olisi luonut mahdollisuuden tulosten kokoamiseen koko ryhmän kesken ja täten ajatusten tiivistymiseen. Ryhmätyön ongelmien esille tuominen olisi vaatinut palautteenantomahdollisuuden.

6.2 Päätelmät

Metsä- ja luontotoiminta on kasvavaa koko Hämeen 4H-piirin toimialueella. Toiminnan vahvuus näkyy sekä koetussa nykyisen metsä- ja luontotoiminnan tasossa että tulevaisuuden toiminnan määrän ja resurssien odotettuna positiivisena kehityksenä.

Resurssien tämänhetkistä ja tulevaisuuden käyttöä verrattaessa nousi esille monia kehityssuuntia. Metsävastaavan työ nähdään tärkeimpänä 4H-piirin tason resurssina, mutta merkitys väheni hieman aiempaan verrattuna. Suomen Metsäsäätiön myöntämä kuljetusapuraha pysyy tärkeänä apuvälineenä järjestettäessä lapsien ja nuorten metsä- ja luontotoimintaa. Tulevaisuudessa kuljetusapurahaa toivotaan kuitenkin hieman lisää, jotta voitaisiin toteuttaa enemmän suunniteltua toimintaa.

Kirjallisen materiaalin tärkeys lisääntyy tulevaisuudessa. 4H-järjestö sekä Suomen 4H-liiton että Hämeen 4H-piirin tasolla on panostanut ”Tahdolla ja taidolla”-teemakauden kuluessa erityisesti kirjallisen materiaalin tuottamiseen ja tuotteistamiseen. Johtuen materiaalin paljoudesta 4H-yhdistykset eivät välttämättä ole löytäneet tai osanneet ottaa käyttöön kaikkea uutta materiaalia. Tulevina vuosina myös 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille kohdistettu metsä- ja luonto-opetus nähdään tärkeänä. Menneinä vuosina toiminnanjohtajille kohdistettu metsä- ja luonto-opetus on painottunut lähinnä lyhyisiin toimihenkilöpäivinä järjestettyihin infotilaisuuksiin, mutta tulevina vuosina voisi tutkimuksen tulosten perusteella olla kysyntää myös esimerkiksi yhden päivän koulutustilaisuuksille.

Suomen 4H-liiton tarjoamien resurssien käytön kysymyksessä huomattavaa on teemakerhojen käytön osuus. Teemakerhot on pilotoitu vasta viime vuonna ja ne ovat saavuttaneet jo huomattavan suuren suosion. Vuonna 2008 pilotoitiin Metsis-kerho, Lumoudu luonnosta-kerho sekä Metsätaitaja-kerho. Vuonna 2009 uusina teemoina tulevat Metsäsalapoliisikerho sekä Kasvio-kerho.

Joidenkin osa-alueiden kohdalla kehityssuunnat 4H-yhdistyksissä vaihtelivat hyvinkin paljon. Yhtä yhtenäistä linjaa yhdistysten kesken ei ollut havaittavissa. Osallistujamääriltään toivotaan keskimäärin hieman nykyistä suurempia tapahtumia. Tapahtumien kes-

ton kehityssuunta sekä toiminnan vakiintuneisuus ovat hyvin yhdistyskohtaisia. Kohderyhminä erityisesti painottuivat yläkoululaiset sekä perheet. Yläkoululaisille kohdistetut

metsä- ja luontotapahtumat voisivat myös kokonaisuudessaan olla tulevaisuudessa yhä tärkeämpiä johtuen uravalintojen tekemisestä. Perheiden vahva painottuminen (32 %) kohderyhmänä ei välttämättä ole toivottavaa suhteessa alakoululaisten painottumiseen (52 %). Alakoululaisten painottaminen kohderyhmänä on toivottavaa johtuen kohderyhmän helpommasta tavoitettavuudesta verrattuna perheisiin. Alakoululaiset tulevat myös tulevaisuudessa olemaan selkeästi tärkein kohderyhmä.

Ryhmätyöllä pyrittiin saamaan tutkimukseen perinteisen kyselytutkimuksen rinnalle uutta ulottuvuutta. Ryhmätyön oli määrä saada toiminnanjohtajat pohtimaan tulevaisuuden toimintaa ja linjauksia. Ryhmätyö täytti tehtävänsä tyydyttävästi. Ongelmana tulosten käsittelyssä nousi kuitenkin esille ryhmätyön tekijöiden vahva tukeutuminen vanhaan jo olemassa olevaan toimintaan. Ryhmätyön tarkoituksena oli nostaa uusia ajatuksia ja toimintamalleja pintaan, mutta vanhat tavat peittivät ne vielä alleen. Vanhojen toimintamallien alta löytyi kuitenkin myös uusia linjauksia, kuten yhä vahvempi 4H-yhdistysten välinen yhteistyö sekä Metsätiimitoiminnan laajentaminen useampiin tapahtumiin.

Hämeen 4H-piirin metsävastaavan toiminta on sekä määrällisesti että laadullisesti palvelut erittäin hyvin 4H-yhdistyksiä. Metsävastaavan toimen tärkeys näkyy kokonaisuudessaan kyselyn tuloksista. 13 toiminnanjohtajaa 15:stä kokee tarvitsevansa maakunnallisen metsävastaavan tukea myös tulevaisuudessa.

Tulevaisuudessa maakunnallisen metsävastaavan työn painopistealueet tullevat muuttamaan kuitenkin hieman. Painopisteitä voitaisiin tutkimuksen mukaan siirtää yhä vahvemmin kirjallisen materiaalin tuottamiseen, toiminnanjohtajien metsä- ja luontopetukseen sekä Metsätiimitoiminnan turvaamiseen paikallistasolla. Tärkeimpänä painopisteenä tulee kuitenkin säilymään Hämeen 4H-piirin alueen paikallisten 4H-yhdistysten toiminnan suora tukeminen.

Tuloksia tarkastellessa tulee muistaa 4H-yhdistysten toiminnanjohtajien työnkuva. Metsä- ja luontotoiminta on vain pieni osa toiminnanjohtajien työssä. Hämeen 4H-piiri on

onnistunut nostamaan metsä- ja luontotoiminnan yhä tärkeämmäksi osaksi sekä tämänhetkistä että tulevaisuuden 4H-yhdistysten toimintaa. Tutkimuksella pyrittiin kartoittamaan metsä- ja luontotoiminnan tilaa Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistyksissä sekä

saamaan käytännön työkaluja metsä- ja luontotoiminnan tueksi. Nämä tavoitteet ovat tulosten tarkastelun valossa saavutettu. Tulokset ovat hyvin käytännön- ja toiminnanläheisiä sekä toteutettavissa jokapäiväisessä metsävastaavan työssä.

Tutkimuksen tuloksena syntyi myös paljon yhdistyskohtaista tarkkaa tietoa. Luottamuksellisuussyistä yhdistyskohtaisia tarkkoja tietoja ei ole käsitelty opinnäytetyössä. 4H-yhdistysten tarkat vastaukset tulevat kuitenkin auttamaan tutkimuksen tulosten käytännön toteutuksessa.

LÄHTEET

Enqvist, Hannele 2008. Pirkanmaalaisten koulujen toiveet ja tarpeet ulkopuolisen metsäopetuksen suhteen. Insinööriyö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Metsätalous. Tampere.

Heikkilä, Tarja 1998. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Herttuainen, Helena, Junnila, Petra, Lappalainen, Tarja, Puustinen, Helena & Ruuska, Juha 2002. Metsissä mahdollisuus- kansio.

Hämeen 4H-piiri. [www-sivu]. [viitattu 23.2.2009]. Saatavissa: <http://www.4h.fi/hame>

Hämeen 4H-piirin hallitus 2008. 4H-piirin tuottamat palvelut ja 4H-piirin toimihenkilöiden toimenkuvat 2008.

4H-järjestön ympäristöohjelma 2007. Helsinki: Suomen 4H-liitto ry.

4H-kurssi. Metsän aarteet -kurssi, Metsätaitokurssi ja Metsänviljelykurssi. 4H-järjestön Intranet (ei saatavilla).

4H-nuorisotyö 2010. Esite. Helsinki: Suomen 4H-liitto ry.

4H-Teemakerho. Tuotekuvaus. 4H-järjestön Intranet (ei saatavilla).

PEFC Suomi. [www-sivu]. [viitattu 2.3.2009]. Saatavissa: <http://www.ffcs-finland.org>

Powers-Erkkilä, Tracey & Klemková, Danica. Työkalupakki, osa 3. [online] [viitattu 3.3.2009]. Saatavissa: http://www.a-klinikka.fi/transdrug/resurssit/tyokalupakki_osa3.pdf

Ruuska, Juha. Ajankohtaista. Esitelmä. Metsävastaavien tapaaminen. Espoo 6.11.2008.

Suomen 4H-liitto. [www-sivu]. [viitattu 25.2.2009]. Saatavissa: <http://www.4h.fi>

Vuosikertomus 2008. Hämeen 4H-piiri. Tampere: Hämeen 4H-piiri ry.

Vuosikertomus 2007. Suomen 4H-liitto Helsinki: Suomen 4H-liitto ry.

Liite 1 Kysely Hämeen 4H-toiminnanjohtajille

Osio 1(3)

Kysely Hämeen 4H-toiminnanjohtajille

4H-yhdistys _____

Toiminnanjohtaja _____

METSÄ- JA LUONTOTOIMINNAN NYKYTILAN KARTOITUS

1. 4H-yhdistyksesi nykyisen metsä- ja luontotoiminnan taso (rastita parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- a) Aktiivista
 b) Melko aktiivista
 c) Melko passiivista
 d) Passiivista

Perustele lyhyesti vastauksesi:

2. Mitä 4H-piirin resursseja olet käyttänyt yhdistyksesi metsä- ja luontotoiminnan tukena? (rastita kaikki käyttämäsi)

- a) Kuljetusapuraha
 b) Piirin metsävastaava
 c) Kirjallinen materiaali (mm. Metsis-kerhokansio)
 d) Metsänmittausvälineet (mm. relaskoopit, hypsometri, kaulain)
 e) Metsäaineisto (mm. kasvidomino, luontopolkumateriaalit)
 f) Jotain muuta, mitä? _____

3. Mitä 4H-liiton tarjoamia metsä- ja luontoaiheisia materiaaleja olet käyttänyt hyväksesi? (rastita kaikki käyttämäsi)

- a) Metsä- ja luontoaiheiset TOP-tehtävät
 b) Kilpailumateriaali (metsätaito- tai luontopolkuopas)
 c) Kurssimateriaali (taimikonhoitaja tai metsänviljely tai metsän aarteet)
 c) Teemakerhomateriaali (pilotointi 4H-yhdistyksessä vuonna 2008)
 d) Valtakunnalliset istutuskilpailut (Taimi-Topi ja Taimirumba)
 e) Jotain muuta, mitä? _____

4. Kuinka paljon Hämeen 4H-piirin metsävastaava on tukenut yhdistyksesi metsä- ja luontotoimintaa asteikolla 1-5? (ympyröi oikea vaihtoehto)

1	2	3	4	5
ei lainkaan	vähän	jonkin verran	paljon	huomattavasti

Jatkuu

Liite 1 Kysely Hämeen 4H-toiminnanjohtajille

Osio 2(3)

5. Kuinka hyvin / laadukkaasti 4H-piirin metsävastaavan toiminta on vastannut yhdistyksesi tarpeita asteikolla 1-5? (ympyröi oikea vaihtoehto)

1	2	3	4	5
ei lainkaan	kohtalaisesti	melko hyvin	hyvin	erinomaisesti

METSÄ- JA LUONTOTOIMINNAN TULEVAISUUDEN VISIOINTI

1. Mitä metsä- ja luontotapahtumia on 4H-yhdistyksesi toimintasuunnitelmassa vuodelle 2009?

2. Suunta, johon haluat kehittää 4H-yhdistyksesi metsä- ja luontotoimintaa?

2.1 Osallistujamäärä

- a) Entistä suuremmat tapahtumat
 b) Tapahtumien tämänhetkinen suuruus on sopiva
 c) Entistä pienemmät tapahtumat

2.2 Tapahtuman kesto

- a) Alle kaksi tuntia
 b) Puoli päivää
 c) Koko päivä

2.3 Kohderyhmä (voit valita useammankin vaihtoehdon)

- a) 6-12 -vuotiaat (alakoulu)
 b) 13-16 -vuotiaat (yläkoulu)
 c) Koko perheen tapahtumat
 d) Muu, mikä? _____

2.4 Toiminnan vakiintuneisuus

- a) Vuosittain toistuva sama tapahtuma eri kohderyhmälle
 b) Yksi vakiintunut tapahtuma ja silloin tällöin uusia vaihtuvia tapahtumia
 c) Joka vuosi vaihtuva eri tapahtuma / eri tapahtumia
 d) Muu, mikä? _____

2.5 Muu kehittämissuunta, mikä?

Jatkuu

Liite 1 Kysely Hämeen 4H-toiminnanjohtajille

Osio 3(3)

3. Minkälaisia resursseja tarvitset 4H-piiriltä tulevaisuudessa tukemaan 4H-yhdistyksesi metsä- ja luontotoimintaa? (rastita tarvitsemanne resurssit)

- a) Metsä- ja luonto-opetus 4H-yhdistyksen toiminnanjohtajalle
- b) 4H-piirin metsävastaava
- c) Apua Metsäiimtoiminnan käynnistämässä / jatkamisessa
- d) Kuljetusapuraha
- e) Kirjallinen materiaali
- f) Metsänmittaustarvikkeet
- g) Muu metsäaineisto (mm. kasvidomino, luontopolkumateriaalit)
- h) Jotain muuta, mitä?

4. Miten näet metsä- ja luontotoiminnan kehittyvän 4H-yhdistyksessäsi seuraavan kolmen vuoden kuluessa?

- a) Metsä- ja luontotoiminnan määrä ja siihen kohdistetut resurssit vähenevät
- b) Metsä- ja luontotoiminnan määrä ja kohdistetut resurssit pysyvät ennallaan
- c) Metsä- ja luontotoiminnan määrä ja siihen kohdistetut resurssit kasvavat

5. Ajatuksia oman yhdistyksesi metsä- ja luontotoiminnasta tulevaisuudessa (visioita, toiveita, tavoitteita)

KIITOS VASTAAMISESTA!

Liite 2 Saatekirje

Tampereella 4.12.2008

Hei toiminnanjohtaja!

Olen Tampereen ammattikorkeakoulun metsätalouden opiskelija ja valmistun keväällä 2009 metsätalousinsinööriksi (AMK). Opinnäytetyönäni teen tutkimusta Hämeen 4H-piiriin 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnasta. Tutkimuksen tilaajana toimii Hämeen 4H-piiri.

Tutkimukseni onnistumiseksi tarvitsen teidän apuanne. Ohessa on liitteenä kysely 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille. Toivon teidän täyttävän kyselylomakkeen (yksi kysely/toiminnanjohtaja) ja laittavan sen postiin oheisessa palautuskuoressa **viimeistään pe 18.12.2008 mennessä** osoitteeseen Kuusitie 4 A 9, 36110 Ruutana. Vastaathan kyselyyn mahdollisimman huolellisesti. Vastaamalla kyselyyn autatte kartoittamaan tämänhetkistä metsä- ja luontotoimintaa sekä saatte mahdollisuuden vaikuttaa tulevaisuuden metsä- ja luontotoiminnan sisältöön. Samalla annatte arvokasta tietoa opinnäytetyöni onnistumiseksi.

Mikäli kyselylomakkeesta tai muusta kyselyyn liittyvästä tulee kysyttävää, ota yhteyttä. Vastaan mielelläni tutkimusta koskeviin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin

Sampo Juhajoki
Kuusitie 4 A 9
36110 Ruutana
E-mail: sampo.juhajoki@fe.tamk.fi
Puh: 0400-667063

Liite 3 Vastauspyyntö

Hei toiminnanjohtaja!

Teen Opinnäytetyönäni kyselytutkimusta koskien Hämeen 4h-piirin 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoimintaa. Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa ja kehittää Hämeen 4H-piirin metsä- ja luontotoimintaa. Tutkimuksen tilaajana toimii Hämeen 4H-piiri.

Tutkimusta koskien jaoin kaikille Hämeen 4H-piirin alueen 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille kyselylomakkeen, saatekirjeen sekä palautuskuoren Hämeen 4H-piirin toimihenkilöpäivillä 4.12.2008. Heille, jotka eivät päässeet osallistumaan päivään, lähetin lomakkeet postitse.

Tutkimuksen onnistumiseksi pyydän kaikkia palauttamaan huolellisesti täytetyt kyselylomakkeet mahdollisimman pikaisesti postitse minulle osoitteeseen Kuusitie 4 A 9, 36110 Ruutana. Vastaamalla kyselyyn autatte kartoittamaan tämänhetkistä metsä- ja luontotoimintaa Hämeen 4H-piirin alueella sekä saatte mahdollisuuden vaikuttaa tulevaisuuden metsä- ja luontotoiminnan sisältöön. Tutkimuksen onnistuminen on teistä kiinni.

Mikäli ette ole saanut kyselylomaketta jaettuna tai postitse pyydän teitä ottamaan yhteyttä minuun joko sähköpostitse tai puhelimitse, niin laitan kyselylomakkeen, saatekirjeen sekä palautuskuoren postitse tulemaan.

KIITOS VASTAAMISESTA!

Ystävällisin terveisin ja onnellisin uuden vuoden 2009 toivotuksin:

Sampo Juhajoki
Kuusitie 4 A 9
36110 Ruutana
E-mail:sampo.juhajoki@fe.tamk.fi
Puh: 0400-667063

Liite 4 Ryhmätyön alustus sekä prosessikuvaus

Osio 1(2)

Torstain 4.12.2008 ryhmätyöAjoitus

- o Aikaa on varattu klo 12:30 - 13:30

Sisältö

- o Visioita, toiveita ja tavoitteita hämäläisten 4H-yhdistysten metsä- ja luontotoiminnan kehittämiseksi

AlustusPääkysymys

- o Minkälaista on lähitulevaisuuden metsä- ja luontotoiminta Hämeen 4H-piirin 4H-yhdistyksissä?
- o Mieti aihetta oheisten apukysymysten kautta
 - Sisällön, kohderyhmien ja menetelmien painopisteet?
 - Metsätiimien toiminta?
 - 4H-yhdistysten välinen yhteistyö metsä- ja luontotoiminnassa?

ProsessikuvausTuplatiimi

- Esittely ja kysymyksenasettelu 5 min
- Itsenäinen ajattelu, jokainen kirjaa omia tavoitteitaan paperille 5 min
- Jakautuminen pareihin 4H-piirissä etukäteen tehdyn jaon mukaisesti (Hanna avustaa jaon tekemisessä etukäteen ja paikanpäällä)
- Pareittain pohditaan tavoitteita/visioita. Parien yhteiset tavoitteet post-it lapuille 10 min
- Liitetään 2 paria yhteen 4H-piirissä etukäteen tehdyn jaon mukaisesti, syntyy neljä kpl 4 henkilön ryhmiä
- Parit esittelevät vuorollaan omat tavoitteensa toiselle parille. Toinen pari kuuntelee, ei vielä kommentoi. 2 x 5 min 10 min
- Molempien parien tuottamat post-it laput liitetään ryhmän yhteiselle A3-arkille

Jatkuu

Liite 4 Ryhmätyön alustus sekä prosessikuvaus

Osio 2(2)

- Molemmat parit valitsevat mielestään 3 parasta tavoitetta, (1 omista ja 2 toisen parin esittämistä), joille antaa äänensä merkitsemällä ko. post-it lappuun viivan ("tukkimiehen kirjanpito") 5 min
 - Ryhmä järjesteleee tavoitteet saatujen äänimäärien mukaan 5 min
 - Jokainen ryhmä kirjoittaa yhteenvedon eli eniten ääniä saaneet tavoitteet paperille, jotka kerätään, syntyy 4 kpl vastauksia pääkysymykseen (samoin kerätään kaikki post-it laput talteen) 10 min
- Yhteensä 50 min